

جمهوری اسلامی ایران
مجلس شورای اسلامی

دوره یازدهم - سال اول

تاریخ چاپ ۱۳۹۹/۴/۲۸

شماره چاپ ۶۳

شماره ثبت ۶۲

یک شوری

طرح ارتقای حکمرانی در حوزه ریال

کمیسیون های ارجاعی

اصولی: اقتصادی

معاونت قوانین

باسمه تعالی

ریاست محترم مجلس شورای اسلامی
احتراماً طرح ذیل که به امضای ۲۴ نفر از نمایندگان رسیده است،
جهت طی مراحل قانونی تقدیم می شود.

مقدمه (دلایل توجیهی):

جمهوری اسلامی ایران از سالهای اول پس از انقلاب ۱۳۵۷ با تحریم‌های ایالات متحده آمریکا مواجه شد. این تحریم‌ها رفته رفته شدت گرفت. با این وجود تحریم‌های حوزه تجارت، سرمایه‌گذاری و حمل و نقل قابل دور زدن بود و اثربخشی کمتری داشت؛ به همین علت ایالات متحده از اواخر دهه ۲۰۱۰ میلادی به استفاده از زیرساختهای مالی و نظارت بر تراکنشهای مالی جهت تقویت ضمانت اجرای سایر قوانین تحریمی روی آورد و از این طریق اثربخشی سایر تحریم‌ها را نیز افزایش داد. این موضوع اگر چه منجر به هزینه‌های قابل توجهی برای کشور شد ولی سیاستهای متناسب با آن اتخاذ نگردید. در اقتصاد ایران نیز دقیقاً مشکلات مشابهی وجود دارد. قوانین و مقررات متعددی در حوزه‌های مختلف اعم از نظارت بر بانکها و نرخ سود دریافتی و پرداختی آنها، مالیات بر درآمد اقشار مختلف و سایر مالیات‌های تنظیمی، مبارزه با فساد و پولشویی، حمایت از اقشار ضعیف، جلوگیری از سفته‌بازی در بازار دارایی‌ها اعم از ارز و مسکن و خودرو، قاچاق کالا و ... وضع شده است، ولی اثربخشی مطلوبی نداشته‌اند. شاه‌کلیدی که می‌تواند ضمانت‌اجراء و اثربخشی قوانین فوق را به

شدت افزایش دهد استفاده از اطلاعات تراکنشهای مالی است، چرا که عمده فعالیتها و تعاملات اقتصادی مابه‌ازایی در تراکنش‌های ریالی خواهد داشت و از رصد و کنترل آن می‌توان آن فعالیت و تعامل اقتصادی متناظر را رصد و کنترل کرد. خوشبختانه در سالهای گذشته با توجه به تشدید فشارها بر بودجه دولت این رویکرد به تدریج تغییر کرده است و در حال حاضر یکی از مهمترین برنامه‌های بانک مرکزی تقویت حکمرانی در حوزه ریال است. اگر چه در دو سال گذشته اقدامات بسیار قابل قبولی در زمینه حکمرانی در حوزه ریال انجام شده است ولی به دلایل متعدد حمایت قانونی برای ادامه مسیر لازم است که برخی از آنها عبارتند از:

- بانک مرکزی به‌عنوان بازیگر اصلی در این میدان نیازمند آن است که به وسیله قانون حمایت شود تا بتواند با قدرت و سرعت بیشتر اقدامات خود را پیگیری کند. تا کنون این حمایت عمدتاً از طریق مصوبات شورای عالی هماهنگی اقتصادی سران قوا تأمین شده است.

- برخی اقدامات مانند اخذ جریمه یا استناد به خوداظهاری مؤدی در بانک در فرآیند مالیات، از جنس سلب حق و وضع تکلیف است و تنها از طریق قانون امکان پیگیری آن وجود دارد.

- برخی از اقدامات بسیار زمانبر شده است، برای مثال سامانه نهاب براساس مصوبه ستاد مبارزه با مفاسد اقتصادی بایستی تا پایان سال ۱۳۹۳ به بهره‌برداری می‌رسید ولی تاکنون این اتفاق نیفتاده است. لازم است قانون ضرب‌الاجلی برای این موضوعات تعیین نماید و نمایندگان هم پیگیری لازم برای اجرائی شدن آنها پس از تصویب قانون را داشته باشند.

- در برخی موارد هم در تقسیم کار بین دستگاههای مختلف مشکلاتی وجود دارد و قانون می‌تواند در جهت تسهیل این مشکلات ورود نماید. بدین منظور طرح زیر برای طی تشریفات قانونی تقدیم مجلس شورای اسلامی می‌شود:

پورا ابراهیمی - وحیدی - پاکمهر - حسن پور - پاک فطرت -
محسن علیزاده - دشتی - میر محمدی - مرحبا - دنیا مالی - جوکار -
زارع - محمودی - رجب رحمانی - شریعتی کوهبانی - محمدی -
سعادت - رضا حسینی - طغیانی - مسلم صالحی - سلیمی -
امیرآبادی - آصفری - بدری

عنوان طرح:

ارتقای حکمرانی در حوزه ریال

ماده واحده - به منظور توسعه عدالت و گسترش پایه‌های مالیاتی و جلوگیری از اختلال در بازار مسکن، خودرو، سکه و ارز احکام ذیل لازم‌الاجراء خواهد بود:

۱- اشخاص حقیقی که مجموع درآمد آنها در سال ۱۳۹۹ از محل منابع ذیل بیش از دو میلیارد (۲,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال یا مجموع ورودی آن دسته از حساب‌های آنها که تا پایان خردادماه ۱۳۹۹ به عنوان حساب شغلی به سازمان امور مالیاتی معرفی نشده‌اند، بیش از بیست میلیارد (۲۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال در سال ۱۳۹۹ باشد مکلفند اظهارنامه مالیاتی موضوع این بند را مطابق نمونه‌ای که توسط سازمان امور مالیاتی کشور

تهیه می‌شود در موعد اعلام‌شده به اداره امور مالیاتی تسلیم کنند.

عایدی حاصل از معاملات ارز، سکه، خودرو و املاک و مستغلات (به‌استثنای فروش اولین خودرو و املاک و مستغلات) و حق واگذاری محل، سهام، حق تقدم و اوراق موضوع بند (۲۴) ماده (۱) قانون بازار اوراق بهادار جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۸۴/۹/۱ (به‌استثنای عایدی حاصل از سرمایه‌گذاری در عرضه‌های عمومی اولیه توسط سرمایه‌گذاران حقیقی)

پنجاه درصد (۵۰٪) از سود موضوع بند (۲) ماده (۱۴۵) قانون مالیات‌های مستقیم مصوب ۱۳۶۶/۱۲/۳

پنجاه درصد (۵۰٪) سود سهام متعلق و یا اوراق بهادار موضوع بند (۲۴) ماده (۱) قانون بازار اوراق بهادار جمهوری اسلامی ایران

۲- به موجب ماده (۹۳) قانون مالیات‌های مستقیم جمع درآمد اشخاص حقیقی مذکور مزاد بر دو میلیارد (۲,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال از محل منابع فوق به نرخ ماده (۱۳۱) قانون مالیات‌های مستقیم مشمول مالیات می‌باشد. مالیات‌های پرداخت‌شده در سال ۱۳۹۹ برای اشخاص مذکور، اعتبار مالیاتی لحاظ شده و از مالیات متعلق آنها کسر می‌گردد.

۳- در خصوص درآمدهای موضوع این بند به استثنای معافیت اجزای این بند هیچگونه معافیت دیگری مندرج در قانون مالیات‌های مستقیم و قانون بازار اوراق بهادار جمهوری اسلامی ایران قابل اعمال نمی‌باشد. ماده (۷۶) و تبصره (۱) ماده (۱۴۳) و ماده (۱۴۳) مکرر) قانون مالیات‌های مستقیم برای مشمولان این بند در سال ۱۳۹۹ موقوف‌الاجراء می‌شود.

۴- در صورت تحقق مجموع سود موضوع بند (۲) ماده (۱۴۵)

قانون مالیات‌های مستقیم مازاد بر سقف دو میلیارد (۲,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال، بانک‌ها و مؤسسات مالی و اعتباری مکلفند مالیات متعلق پنجاه درصد (۵۰٪) سود مازاد بر مبلغ مذکور را برای هر شخص حقیقی در سال ۱۳۹۹، با توجه به سودهای پرداخت‌شده از ابتدای سال به نرخ ماده (۱۳۱) قانون مالیات‌های مستقیم کسر و قبل از تخصیص یا پرداخت یا به حساب گذاشتن، به حساب سازمان امور مالیاتی کشور واریز نمایند.

۵- در صورت تحقق مجموع سود سهام متعلق و یا اوراق بهادار موضوع بند (۲۴) ماده (۱) قانون بازار اوراق بهادار جمهوری اسلامی ایران مازاد بر سقف دو میلیارد (۲,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال، شرکتهای پذیرفته‌شده در بورس اوراق بهادار مکلفند مالیات متعلق به پنجاه درصد (۵۰٪) سود سهام متعلق و یا اوراق بهادار موضوع بند (۲۴) ماده (۱) قانون بازار اوراق بهادار جمهوری اسلامی ایران را پیش از توزیع و پرداخت سود به سهامداران، متعلق را کسر و به حساب سازمان امور مالیاتی کشور واریز نمایند.

۶- قیمت خرید جهت محاسبه عایدی دارایی‌های موضوع بند (۱) که پیش از سال ۱۳۹۹ خریداری شده است، قیمت‌های زمان ابلاغ این قانون خواهد بود. درآمد حاصل از اولین فروش املاک و مستغلات و خودرو در سال ۱۳۹۹ مشمول مالیات این بند نمی‌شود.

۷- سازمان امور مالیاتی مکلف است اشخاص مشمول را شناسایی و حداقل سه‌ماه قبل از موعد ارائه اظهارنامه، فراخوان اظهارنامه مالیات بر مجموع درآمد را به این افراد ابلاغ نماید. جریمه عدم تسلیم اظهارنامه، تأخیر در پرداخت، کتمان درآمد و عدم انجام تکالیف موضوع این بند و مطالبه، حل اختلاف و وصول براساس مقررات قانون

مالیات‌های مستقیم می‌باشد.

آیین‌نامه اجرائی این بند در خصوص نحوه تشخیص، اسناد و مدارک و روش‌های نگهداری آنها و نمونه اظهارنامه و تقویم املاک، حق واگذاری محل و خودرو و داده‌های مورد نیاز سازمان امور مالیاتی برای اجرای مفاد این بند توسط سازمان امور مالیاتی کشور با مشارکت وزارت امور اقتصادی و دارایی، بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران، سازمان بورس و اوراق بهادار، سازمان برنامه و بودجه کشور و نماینده اتاق‌های بازرگانی، اصناف و تعاون تهیه و تا پایان اردیبهشت‌ماه سال ۱۳۹۹ به تصویب هیأت وزیران می‌رسد.

کلیه دستگاهها و اشخاص مکلف به ارائه و ارسال داده‌های مورد نیاز تعیین‌شده در آیین‌نامه اجرائی این جزء شامل مجموع گردش حساب، سود سپرده، سود سهام، عایدی حاصل از معاملات مربوط به ارز، سکه، خودرو، املاک و مستغلات، حق واگذاری محل، سهام، حق تقدم و اوراق بهادار به سازمان امور مالیاتی کشور می‌باشند.

بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران مکلف است حداکثر تا پایان اردیبهشت‌ماه سال ۱۳۹۹ سامانه‌ها و زیرساخت‌های مربوط به محاسبه مجموع سود تخصیصی، دریافتی یا به حساب‌گیری سپرده‌گذاران و مجموع گردش حساب‌های ریالی بانکی (مجموع واریزی و برداشت از حسابها) موضوع این بند و دسترسی‌های برخط لازم برای بانک‌ها و مؤسسات اعتباری را راه‌اندازی نماید.

مرجع تشخیص و رسیدگی به تخلفات بانک‌ها و مؤسسات اعتباری از مفاد این بند هیأت انتظامی بانکها خواهد بود. سازمان بورس و اوراق بهادار مکلف است حداکثر تا پایان اردیبهشت‌ماه سال ۱۳۹۹

سامانه‌ها و زیرساخت‌های مربوط به محاسبه مجموع سود تخصیصی، دریافتی یا به حساب‌گیری سهامداران شرکت‌های پذیرفته‌شده در بورس اوراق بهادار موضوع این بند و دسترسی‌های برخط لازم برای این شرکت‌ها را راه‌اندازی نماید.

۸- دولت مکلف است حداکثر تا پایان شهریورماه سال ۱۳۹۹ ترتیبات قانونی لازم جهت استقرار کامل مالیات بر مجموع درآمد را فراهم نماید.

مفاد حکم موضوع بند (۲) ماده (۱۴۵) قانون مالیات‌های مستقیم در مورد اشخاص حقوقی در سال ۱۳۹۹ موقوف‌الاجراء و پنجاه درصد (۵۰٪) سود موضوع بند مذکور مطابق با فصل پنجم قانون مذکور مشمول مالیات خواهد بود. بانک‌ها و مؤسسات مالی و اعتباری مکلفند مالیات متعلق به پنجاه درصد (۵۰٪) سود مذکور موضوع بند (۲) ماده (۱۴۵) را برای هر شخص حقوقی در سال ۱۳۹۹، به نرخ ماده (۱۰۵) قانون مالیات‌های مستقیم، کسر و قبل از تخصیص یا پرداخت یا به حساب گذاشتن، به حساب سازمان امور مالیاتی کشور واریز نماید. مالیات‌های پرداخت شده بابت سود سپرده بانکی در سال ۱۳۹۹ به عنوان اعتبار مالیاتی در عملکرد سال ۱۴۰۰ در نظر گرفته خواهد شد.

هیأت‌رئیسه محترم مجلس شورای اسلامی

احتراماً، در اجرای قانون آیین‌نامه داخلی مجلس شورای اسلامی و ماده

(۴) قانون تدوین و تنقیح قوانین و مقررات کشور مصوب ۱۳۸۹/۳/۲۵ نظر

معاونت قوانین در مورد طرح ارتقای حکمرانی در حوزه ریال تقدیم می‌شود.

معاون قوانین

معاونت قوانین در وزارت
پایان فعالیت تهران

نظر اداره کل تدوین قوانین

معاون محترم قوانین

احتراماً در اجرای بندهای (۲) و (۴) ماده (۴) قانون تدوین و تنقیح قوانین و مقررات کشور مصوب ۱۳۸۹/۳/۲۵ نظر این اداره کل به شرح زیر تقدیم می‌شود:

۱- سابقه تقدیم:

ماده ۱۳۰ - قبلاً تقدیم نشده است.

- قبلاً در جلسه علنی شماره مورخ تقدیم و در تاریخ در مجلس / کمیسیون (موضوع اصل ۸۵ قانون اساسی) رد شده و اینک:

با تغییر اساسی با تقاضای کتبی ۵۰ نفر از نمایندگان (مشروط به تصویب مجلس)

پیش از انقضاء شش ماه بدون تغییر اساسی

با انقضاء شش ماه با تقاضای کتبی کمتر از ۵۰ نفر از نمایندگان

مجدداً قابل پیشنهاد به مجلس می‌باشد.

نمی‌باشد.

۲- در اجرای بند (۲) ماده (۴) قانون تدوین و تنقیح قوانین و مقررات کشور:

رعایت شده است.

در طرح تقدیمی آیین‌نگارش قانونی و ویرایش ادبی رعایت شده است. (با اعمال نظر کارشناسی)

رعایت نشده است، دلایل مغایرت به ضمیمه تقدیم می‌شود.

۳- از نظر آیین‌نامه داخلی مجلس (شکلی):

الف- ماده ۱۲۷-

اول- حداقل امضاء لازم (۱۵ نفر) دارد. ندارد.

دوم- موضوع و عنوان مشخص دارد. ندارد.

سوم- دلایل لزوم تهیه و پیشنهاد در مقدمه دارد. ندارد.

چهارم- موادی متناسب با اصل موضوع و عنوان دارد. ندارد.

ب- ماده ۱۲۸- طرح تقدیمی دارای است و پیشنهاد آن به عنوان مواجه با ایراد دارد. دارد.

۴- در اجرای بند(۴) ماده(۴) قانون تدوین و تنقیح قوانین و مقررات کشور
مصوب ۱۳۸۹/۳/۲۵:

اول: از نظر قانون اساسی؛

طرح تقدیمی با قانون اساسی بطور کلی مغایرت ندارد.

دارد، اصل/ اصول مغایر و دلیل مغایرت به ضمیمه تقدیم می‌شود.

دوم: از نظر سیاست‌های کلی نظام و سند چشم‌انداز؛

طرح تقدیمی با سیاست‌های کلی نظام و سند چشم‌انداز مغایرت ندارد.

دارد، دلیل مغایرت به ضمیمه تقدیم می‌شود.

سوم: از نظر قانون برنامه؛

طرح تقدیمی با قانون برنامه مغایرت ندارد.

دارد، دلیل مغایرت به ضمیمه تقدیم می‌شود.

چهارم: از نظر آیین‌نامه داخلی مجلس (ماهوی)؛

الف- ماده ۱۴۰- رعایت اصل هفتاد و پنجم قانون اساسی شده است.

نشده است، دلیل مغایرت به ضمیمه تقدیم می‌شود.

ب- ماده ۱۸۱- موجب اصلاح یا تغییر برنامه مصوب نمی‌شود و نیاز به رأی نمایندگان ندارد.

می‌شود دارد.

تعداد یک برگ اظهار نظر به ضمیمه تقدیم می‌شود.

مدیر کل تدوین قوانین

۵- طرح تقدیمی از حیث پیشگیری از وقوع جرم با بند(۵) اصل(۱۵۶) قانون اساسی مغایرت ندارد.

دارد.

معاونت اجتماعی و پیشگیری از وقوع جرم قوه قضائیه

ضمیمه نظر اداره کل تدوین قوانین

بیان مستندات و دلایل مغایرت:

- ۱- طرح تقدیمی علیرغم هدف مهم و موضوع ضروری آن از لحاظ شکلی با ایرادات بسیاری مواجه است. این ایرادات به گونه‌ای است که ارزش ماهوی طرح را می‌کاهد. پیشنهاد می‌شود از جهت ضوابط تدوین مورد بازنگری قرار گیرد.
- ۲- عنوان طرح با موضوعات متعدد آن سنخیت و همخوانی ندارد.
- ۳- طرح از آن جهت که عنوانی بر عناوین قانونی اضافه می‌کند، خلاف سیاست‌های تفیحي مجلس شورای اسلامی است. پیشنهاد می‌شود طرح در قالب الحاق و اصلاح موادی به قانون مالیات‌های مستقیم مدنظر قرار گیرد.
- ۴- مطابق اصول نگارش متون قانونی، در صورتی که طرح دارای بیش از یک موضوع باشد، باید در قالب مواد متعدد تنظیم شود؛ اما در طرح حاضر تمامی احکام مدنظر به صورت بندهای یک ماده در نظر گرفته شده‌اند. همچنین اجزای بندهای (۱)، (۷) و (۸) نامگذاری نشده و به همین جهت استناد به آنها دشوار است.
- ۵- بیان هدف و فلسفه قانونگذاری اختصاص به مقدمه توجیهی دارد، لذا لازم است عبارت «به منظور توسعه» تا «سکه و ارز» از صدر طرح حذف و به قسمت مقدمه منتقل شود.
- ۶- بسیاری از بندهای طرح در مقام اصلاح قوانین دیگر هستند، نظیر جزء دوم بند (۱) که در عمل به اصلاح بند (۲) ماده (۱۴۵) قانون مالیات‌های مستقیم می‌انجامد و نیز بند (۳) طرح؛ این امر خلاف سیاست‌های تفیحي مجلس شورای اسلامی است.
- ۷- در موارد زیادی حکم قانون به صراحت روشن نشده و مقصود طراح محترم مبهم است؛ نظیر عبارت «افراهم نمودن ترتیبات قانونی لازم» مذکور در بند (۸) یا عبارت «این بند» در بندهای (۳)، (۶) و قسمت‌های چهارم و پنجم بند (۷).
- ۸- جزء (۷) ماده واحده که بانک مرکزی و سازمان بورس و اوراق بهادار را مکلف به راه‌اندازی سامانه و زیرساخت‌های مربوط به محاسبه مجموع سود نموده است با اصل هفتاد و پنجم (۷۵) قانون اساسی مغایر می‌باشد.
- ۹- آیین‌نامه اجرائی موضوع بند (۷) در قسمت پایانی این بند نوشته شود.